

Novine u Zakonu o trgovačkim društvima – I. dio

Božo Prelević, dipl. iur.

Od 23. studenog 2024. na snazi su nove izmjene Zakona o trgovačkim društvima. Među novinama u zakonu koje obrađujemo u prvom dijelu članka posebno ističemo one koje se odnose na dopunu odredbe o zabrani osnivanja trgovačkog društva u slučaju nepodmirenih javnih davanja i neisplate plaće, godišnje i konsolidirano financijsko izvješće te uvođenje rodne ravnoteže u upravljačkim strukturama trgovačkih društava uvrštenih na uređeno tržište. Autor u prvom dijelu stručnog članka daje prikaz navedenih i drugih novina u zakonu sa tablicama propisane rodne ravnoteže u upravljačkim strukturama društava.

1. Uvod

Najveći dio odredbi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima¹ (u nastavku teksta: ZID Zakona) stupio je na snagu 23. studenog 2024. Izuzetak predstavlja nova odredba čl. 272.t Zakona o trgovačkim društvima² (u nastavku teksta: Zakon) o posebnim pravilima za odabir članova nadzornog odnosno upravnog odbora, koja stupa na snagu 1. srpnja 2026. Jedan od razloga za nove izmjene Zakona nalazi se u potrebi njegovog daljnjeg usklađivanja sa odredbama Direktive (EU) 2022/2381 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. studenoga 2022. o poboljšanju rodne ravnoteže među direktorima uvrštenih trgovačkih društava i o povezanim mjerama³ (u nastavku teksta: Direktiva).

Direktiva je donesena u cilju osiguravanja primjene načela jednakih mogućnosti za žene i muškarce te kako bi se postigla rodno uravnotežena zastupljenost među najvišim rukovodećim položajima društava uvrštenih na uređena tržišta, utvrđivanjem niza postupovnih zahtjeva u vezi s odabirom kandidata za imenovanje ili izbor na direktorske položaje na temelju transparentnosti i zasluga. Osim toga, između ostalog, jedan od razloga izmjena Zakona nalazi se u potrebi donošenja novih zakonskih odredbi koje za cilj imaju unaprijeđenje okvira korporativnog upravljanja trgovačkih društava u cilju

ispunjavanja uvjeta za pristupanje Republike Hrvatske Organizaciji za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD).

U prvom dijelu članka, osim odredbi o zabrani osnivanja društava ili imenovanja za člana uprave i izvršnog direktora društva osoba koje imaju nepodmirene obveze po osnovi javnih davanja ili neisplate plaće radnicima, uglavnom analiziramo novine u Zakonu koje se odnose na dionička društva. U članku smo posebno istaknuli slučajeve kada se dio ovih zakonskih odredbi na odgovarajući način primjenjuje i na društva s ograničenom odgovornošću. U nastavku članka najprije ćemo se upoznati sa novinama u Zakonu koje se odnose na zabranu osnivanja društava te imenovanja za člana uprave i izvršnog direktora osoba koja imaju nepodmirena dugovanja po osnovi javnih davanja, ili neisplate plaće radnicima.

2. Zabrana osnivanja društva i imenovanja za člana uprave i izvršnog direktora kod nepodmirenih dugovanja

Već dosadašnjim odredbama čl. 62.a Zakona bila je predviđena zabrana osnivanja društva te zabrana imenovanja za članove uprave i izvršne direktore u društvima za osobe sa nepodmirenim dugovanjima.

2.1. Dosadašnja zakonska odredba

Sukladno ovoj zakonskoj odredbi, **pravna ili fizička osoba ne može osnovati trgovačko društvo ako**⁴:

1 Nar. nov., br. 136/24 od 27. studenog 2024.

2 Nar. nov., br. 111/93, 34/99, 121/99-vjerodostojno tumačenje, 52/00- Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11-Kazneni zakon, 152/11-pročišćeni tekst, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19, 34/22, 114/22, 18/23, 130/23 i 136/24.

3 SL L 315, 7.12.2022.

4 Čl. 62.a st. 1. Zakona.

- sama pravna ili fizička osoba,
- društvo s ograničenom odgovornošću čiji je ona član i u kojem ima poslovni udio u društvu koji predstavlja 25% ili više udjela u temeljnom kapitalu,
- dioničko društvo čiji je ona jedini član,
- društvo osoba čiji je ona član koji osobno odgovara za obveze društva:
 - a) imaju nepodmireni dugovanja po osnovi javnih davanja u smislu općeg poreznog propisa⁵ za čiju je naplatu nadležna Porezna uprava ili kojoj je odbijen zahtjev za izdavanje potvrde o stanju duga,
 - b) su objavljene na popisu poreznih obveznika/poslodavaca koji prema dostupnim podacima ne isplaćuju plaće, a koji je javno objavljen na mrežnim stranicama Porezne uprave RH temeljem propisa o porezu na dohodak.

Osim toga, pravna ili fizička osoba ne može osnovati trgovačko društvo ako je u razdoblju od godine dana prije podnošenja zahtjeva za osnivanje novog društva bila:

- član društva s ograničenom odgovornošću u kojem ima poslovni udio u društvu koji predstavlja 25% ili više udjela u temeljnom kapitalu;
- jedini član dioničkog društva;
- član društva osoba koji osobno odgovara za obveze društva, ili;
- odgovorna osoba društva koje je brisano u stečajnom postupku s nepodmirenim dugovanjem po osnovi javnih davanja u smislu općeg poreznog propisa za čiju je naplatu nadležna Porezna uprava.

Dosadašnjom zakonskom odredbom čl. 62.a st. 3. Zakona je predviđeno i kako se fizička osoba **ne može imenovati za člana uprave ni izvršnog direktora u društvu ako:**

- sama pravna ili fizička osoba;
- društvo s ograničenom odgovornošću čiji je ona član i u kojem ima poslovni udio u društvu koji predstavlja 25% ili više udjela u temeljnom kapitalu;
- dioničko društvo čiji je ona jedini član;
- društvo osoba čiji je ona član koji osobno odgovara za obveze društva;

ima dugovanja iz navedene odredbe čl. 62.a st. 1. Zakona.

2.2. Dopuna temeljem ZID Zakona

Kako je u obrazloženju uz Konačni prijedlog ZID Zakona naveo predlagatelj, u praksi je uočeno da radi minimalnih iznosa dugovanja po osnovi javnih davanja dolazi do produljenja trajanja postupka upisa u sudski registar. Odredbom čl. 146. st. 2. OPZ-a propisano je kako se neće provoditi postupak ovrhe na računima ovršenika ako je iznos poreznog duga manji od iznosa 26,54 eura, a koliko iznosi najmanji trošak ovršnog postupka s time da su usporedno s prijedlogom ZID Zakona u zakonodavnu proceduru upućene izmjene i dopune OPZ-a sukladno kojima se navedeni iznos od 26,54 povisuje na 30,00 eura. Stoga se, kako navodi predlagatelj, sukladno pravnom načelu „*de minimis non curat praetor*“ (sudac ne vodi računa o stvarima beznačajne vrijednosti) uvodi limit od 30,00 eura do kojeg iznosa, dugovanja s osnova javnih davanja neće biti prepreka za osnivanje društva, stjecanje članstva u društvu odnosno imenovanja na poziciju direktora u društvu.

⁵ Opći porezni zakon (Nar. nov., br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 40/20 i 114/22; u nastavku teksta: OPZ).

ističemo...

Radi toga je novom odredbom čl. 62.a st. 4. Zakona određeno kako se odredbe o zabrani osnivanja društva te zabrani imenovanja za članove uprave i izvršne direktore u društvima iz čl. 62.a i čl. 68. st. 3. Zakona ne primjenjuju se ako nepodmirena dugovanja po osnovi javnih davanja u smislu općeg poreznog propisa za čiju je naplatu nadležna Porezna uprava iznose manje od 30,00 eura.

3. Godišnje i konsolidirano izvješće o stanju društva

Odredbe čl. 250.a i čl. 250.b Zakona odnose se na dionička društva i društva s ograničenom odgovornošću. Ove zakonske odredbe, kojima se uređuje podnošenje, sadržaj i transparentnost godišnjeg i konsolidiranog izvješća o stanju društva, dopunjene su na način da oba izvješća u cilju transparentnosti moraju biti dostupna na internetskoj stranici društva.

3.1. Godišnje izvješće o stanju društva

ističemo...

Podsjećamo, sukladno čl. 250.a Zakona, uprava društva dužna je jednom godišnje u pisanom obliku podnijeti glavnoj skupštini izvješće o stanju društva.

Obvezu izrade i podnošenja tog izvješća nema društvo koje je prema računovodstvenim propisima mali poduzetnik. Međutim, statutom se može odrediti da je uprava i u tom slučaju dužna izraditi i podnijeti to izvješće.

U godišnjem izvješću o stanju društva mora se korektno prikazati najmanje razvatak i rezultat poslovanja društva te financijsko stanje u kome se ono nalazi uz opis glavnih rizika i nesigurnosti kojima je izloženo. To mora biti uravnotežen prikaz i potpuna analiza razvoja i rezultata poslovanja te položaja društva u skladu s opsegom i složenosti njegova poslovanja.

U mjeri u kojoj je to potrebno za razumijevanje razvoja, rezultata poslovanja i financijskog položaja društva analiza mora uključiti financijske, a ako je to potrebno, i druge pokazatelje koji se odnose na pojedine poslove uključujući i obavijesti o zaštiti okoliša i o radnicima. Kada je to potrebno, u analizi se mora dodatno objasniti iznose navedene u godišnjim financijskim izvješćima.

Sukladno čl. 250.a st. 3. Zakona, u izvješću moraju se prikazati i:

- svi važniji poslovni događaji koji su se pojavili nakon proteka poslovne godine;
- očekivani razvoj društva u budućnosti;
- djelovanje društva na području istraživanja i razvoja;
- obavijesti o stjecanju vlastitih dionica društva;
- postojanje podružnica društva;
- podaci o upotrebi financijskih instrumenata te podaci važni za prosudbu stanja imovine društva, njegovih obveza, financijskog položaja, dobiti i gubitka, ciljeva upravljanja financijskim rizicima i politikama uključujući i politiku poduzimanja mjera zaštite od gubitka u pojedinim važnijim vrstama predviđenih poslova koji se posebno računovodstveno iskazuju kao i izloženost društva cjenovnom riziku, kreditnom riziku, riziku likvidnosti i riziku tijeka gotovine.

Sastavni dio izvješća društva dionicama kojeg se trguje na uređenom tržištu vrijednosnih papira je i izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja iz izmijenjene i dopunjene odredbe čl. 272.p Zakona⁶.

ističemo...

Sukladno izmijenjenoj odredbi čl. 250.a st. 5. Zakona, ovo izvješće mora biti dostupno javnosti na internetskoj stranici društva.

3.2. Konsolidirano godišnje izvješće društva**ističemo...**

Sukladno čl. 250.b st. 1. Zakona, uprava vladajućeg društva sa sjedištem u RH, ovisna društva kojega imaju sjedište u toj zemlji ili izvan nje, mora glavnoj skupštini podnijeti pisano konsolidirano godišnje izvješće društva ako su jedno ili više o njemu ovisnih društava društva kapitala.

U konsolidiranom godišnjem izvješću društva mora se korektno prikazati najmanje razvitak i rezultat poslovanja te financijsko stanje društava uključenih u konsolidaciju uzetih kao cjelina uz opis glavnih rizika i nesigurnosti kojima su izložena. To mora biti uravnotežen prikaz i potpuna analiza razvoja, rezultata poslovanja i financijskog položaja društava uključenih u konsolidaciju uzetih kao cjelina u skladu s opsegom i složenosti njihova poslovanja.

U mjeri u kojoj je to potrebno za razumijevanje razvoja, rezultata poslovanja i financijskog položaja društava analiza mora uključiti financijske, a ako je to potrebno, i druge pokazatelje koji se odnose na pojedine poslove uključujući i obavijesti o zaštiti okoliša i o radnicima. Kada je to potrebno, u analizi se mora dodatno objasniti iznose navedene u konsolidiranim godišnjim financijskim izvješćima.

U odnosu na ta društva u izvješću se moraju prikazati i:

- svi važniji poslovni događaji koji su se pojavili nakon proteka poslovne godine;
- očekivani razvoj tih društava u budućnosti uzetih kao cjelina;
- djelovanje tih društava uzetih kao cjelina na području istraživanja i razvoja;
- broj i nominalni iznos, a ako su izdane dionice bez nominalnog iznosa knjigovodstvena vrijednost svih dionica vladajućeg društva koje drži ono samo, o njemu ovisna društva ili osoba koja djeluje u svoje ime a za račun tih društava;
- za sva društva obuhvaćena konsolidacijom podatke o upotrebi financijskih instrumenata te podatke važne za prosudbu stanja njihove imovine, njihovih obveza, financijskog položaja, dobiti i gubitka, ciljeva upravljanja financijskim rizicima i politikama uključujući i politiku poduzimanja mjera zaštite od gubitka u pojedinim važnijim vrstama predviđenih poslova koji se posebno računovodstveno iskazuju kao i njihovu izloženost cjenovnom riziku, kreditnom riziku, riziku likvidnosti i riziku tijekom gotovine;
- opis glavnih obilježja unutarnjeg nadzora povezanih društava i sustava upravljanja rizicima u odnosu na postupak pripremanja i izrade konsolidiranih financijskih izvješća kada se s vrijednosnim papirima nekog društva trguje na uređenom tr-

žištu vrijednosnih papira; ako se konsolidirano godišnje izvješće društva i godišnje izvješće o stanju društva podnose kao jedinstveno, taj se podatak mora uključiti u dio izvješća koji sadržava izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja.

Kada se podnošenje konsolidiranog godišnjeg izvješća društva zahtijeva uz podnošenje godišnjeg izvješća o stanju društva, ta se dva izvješća mogu podnijeti kao jedno izvješće. U izradi takvog izvješća veći se naglasak može staviti na ono što je značajno za društva uključena u konsolidaciju uzeta kao cjelina.

Kod konsolidiranog godišnjeg izvješća društva također vrijedi pravilo prema kojem se u pogledu izjave o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja na odgovarajući način primjenjuju pravila izmijenjene i dopunjene odredbe čl. 272.p Zakona⁷.

ističemo...

Sukladno izmijenjenoj odredbi čl. 250.b st. 6. Zakona, ovo izvješće mora biti dostupno javnosti na internetskoj stranici društva.

4. Članstvo, izbor i davanje suglasnosti nadzornog odbora

Odredbama ZID Zakona izmijenjene su i dopunjene odredbe čl. 255.-257. i čl. 263.b. Zakona, a osim toga Zakon je dopunjen novom odredbom čl. 263.e Zakona. Navedenim zakonskim odredbama uređuje se članstvo, izbor, imenovanje, prethodna suglasnost na poslove sa povezanim osobama i godišnje izvješće o poslovima sa povezanim osobama. Dio navedenih zakonskih odredbi primjenjuje se i na dionička društva i na odgovarajući način na društva s ograničenom odgovornošću, a dio navedenih zakonskih odredbi odnosi se samo na dionička društva, što ćemo u nastavku uvijek posebno istaknuti.

4.1. Tko može biti član nadzornog odbora

Kako u obrazloženju uz KP ZID Zakona navodi predlagatelj, izmjena čl. 255. Zakona implementira se preporuka OECD-a o poticanju neovisnosti nadzornih odbora (i uprava) određivanjem obveznih i neobvezujućih odredbi za postizanje boljeg sastava odbora i osiguranje bolje objave o njihovom sastavu u odnosu prema neovisnim članovima odbora te se propisuje da u društvima dionicama kojih se trguje na uređenom tržištu najmanje jedan član nadzornog odbora morama biti neovisan, zajedno s kriterijima za neovisnost. Ova preporuka OECD-a implementirana je sada u zakonske odredbe dopunom čl. 255. Zakona novim st. 6.

Odredba čl. 255. Zakona o članstvu u nadzornom odboru u dioničkom društvu na odgovarajući se način primjenjuje i na društvo s ograničenom odgovornošću. Podsjećamo, sukladno čl. 255. st. 1. Zakona, članom nadzornog odbora može biti fizička osoba koja je potpuno poslovno sposobna. Statutom se mogu odrediti uvjeti koje mora ispuniti osoba da bi bila imenovana u nadzorni odbor. **Članom nadzornog odbora ne može biti:**

- član uprave društva;
- član nadzornog, odnosno upravnog odbora u deset društava;
- član uprave odnosno izvršni direktor društva koje je ovisno u odnosu na dioničko društvo;
- član uprave odnosno izvršni direktor drugog društva kapitala u čijem se nadzornom, odnosno upravnom odboru nalazi član uprave društva;
- osoba koja ne ispunjava uvjete iz čl. 239. st. 2. Zakona.

6 Vidjeti pod 6.

7 Ibid.

Članstvo u nadzornom odboru prestaje po zakonu nastupe li nakon donošenja odluke o izboru odnosno imenovanju člana nadzornog odbora na njegovoj strani zakonom propisane okolnosti koje bi da su postojale u vrijeme donošenja te odluke priječile izbor odnosno imenovanje. Član nadzornog odbora kojemu je članstvo u tom odboru prestalo zbog toga što je protiv njega donesena pravomoćna presuda suda ili mu je uvedena međunarodna mjera ograničenja raspolaganja imovinom dužan je bez odgađanja o tome obavijestiti društvo.

Članovi uprave i predsjednik nadzornog odbora, a ako je riječ o njemu samo članovi uprave, dužni su bez odgađanja od saznanja da su nastupile te okolnosti podnijeti registarskom sudu prijavu radi upisa prestanka članstva toj osobi u nadzornom odboru društva. U slučaju da registarski sud uz odgovarajuću primjenu odredbe čl. 68. st. 6. Zakona dozna da je nastupila neka od tih okolnosti, po službenoj će dužnosti upisati u sudskom registru da je osobi prestalo članstvo u nadzornom odboru te će o tome obavijestiti društvo.

Statutom se mogu propisati posebni uvjeti za članove nadzornog odbora koje bira glavna skupština osim za članove koje bira na temelju prijedloga sukladno posebnom zakonu. U društvima dionicama kojih se trguje na uređenom tržištu najmanje jedan član nadzornog odbora mora biti stručan u području računovodstva ili revizije financijskih izvješća.

ističemo...

Sukladno novoj odredbi čl. 255. st. 6. Zakona, u društvima dionicama kojih se trguje na uređenom tržištu najmanje jedan član nadzornog odbora mora biti neovisan o društvu, s društvom povezanim društvom, njihovim dioničarima i članovima uprave.

Pri tome, Zakonom je određeno kako član nadzornog odbora nije neovisan ako je:

- u posljednje tri godine bio dioničar društva na čije dionice otpada ili je otpadao barem dvadeseti dio temeljnog kapitala društva, ili dioničar koji djelujući samostalno ili zajednički s drugim dioničarima može ili je mogao imati neposredno ili posredno prevladavajući utjecaj u društvu;
- u posljednje tri godine bio dioničar ili član nekog s društvom povezanog društva, pri čemu na njegove dionice odnosno poslovne udjele otpada ili je otpadao barem dvadeseti dio temeljnog kapitala povezanog društva, ili djelujući samostalno ili zajednički s drugim dioničarima ili članovima može ili je mogao imati neposredno ili posredno prevladavajući utjecaj u povezanom društvu;
- u posljednje tri godine bio član uprave društva ili član uprave s njime povezanog društva,
- u posljednje tri godine bio imenovan za predstavnika radnika u nadzornom odboru društva ili s njime povezanog društva;
- u posljednje tri godine, osim naknade s osnove članstva u nadzornom odboru, ostvario neki drugi prihod iz poslovnog odnosa s društvom ili s njime povezanim društvom;
- u posljednje tri godine bio član uprave društva koje je iz poslovnog odnosa s društvom ili s njime povezanim društvom u posljednje tri godine ostvarilo više od deset posto ukupnih prihoda toga razdoblja, ili je u tome društvu u posljednje tri godine bio dioničar ili član na dionice odnosno poslovne udjele kojeg je otpadao najmanje dvadeseti dio temeljnoga kapitala, ili je djelujući samostalno ili zajednički s drugim dioničarima ili

članovima mogao imati neposredno ili posredno prevladavajući utjecaj u tome društvu;

- bračni drug, krvni ili tazbinski srodnik u pravoj liniji bez ograničenja, krvni ili tazbinski srodnik u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja, posvojitelj, posvojenik, ili izvanbračni drug ili registrirani životni partner neke od osoba iz navedenih podstavaka 1.-6., ili je u takvom odnosu prema drugom članu nadzornog odbora društva ili povezanog društva ako se taj član ne može smatrati neovisnim članom toga odbora;
- u posljednje tri godine bio partner ili radnik u revizorskom društvu koje provodi ili je u posljednjih pet godina provodilo reviziju u društvu ili s njime povezanom društvu ili je pružalo revizorske ili druge usluge društvu ili s njime povezanom društvu;
- u posljednje tri godine bio radnik društva ili s njime povezanog društva;
- bio član nadzornog odbora društva ili član nadzornog odnosno upravnog odbora s njime povezanog društva više od 12 godina;
- temeljem drugog odnosa i okolnosti koje postoje u vezi s društvom ili s povezanim društvom postoji opravdana sumnja da član nije neovisan.

4.2. Izbor i imenovanje članova nadzornog odbora

Odbredbama ZID Zakona dopunjena je odredba čl. 256. Zakona koja se odnosi na dionička društva novim st. 4. Ova dopuna Zakona posljedica je njegovog usklađivanja sa odredbama Direktive i njome se propisuje obveza upoznavanja dioničara i radnika o uravnoteženoj zastupljenosti žena i muškaraca u nadzornom odboru. Podsjećamo, sukladno čl. 256. st. 1. Zakona članove nadzornog odbora dioničkog društva bira glavna skupština društva.

Statutom se može predvidjeti da određeni dioničari imenuju određeni broj članova nadzornog odbora. Kada je tako propisano posebnim zakonom, u statutu se određuje broj članova nadzornog odbora koje imenuju zaposleni.

Pravo imenovanja članova nadzornog odbora mogu imati samo određeni dioničari ili svakodobni imatelji određenih dionica. Imateljima određenih dionica može se statutom dati pravo da imenuju članove nadzornog odbora ako je za prijenos tih dionica potrebna suglasnost društva, pri čemu takve dionice ne čine poseban rod dionica. Ovi Dioničari mogu u nadzorni odbor imenovati najviše jednu trećinu članova odbora.

ističemo...

Sukladno novoj odredbi čl. 256. st. 4. Zakona, u slučaju da postoji obveza uravnotežene zastupljenosti žena i muškaraca u nadzornom odboru, uprava će o postojanju te obveze obavijestiti svakog dioničara koji ima pravo imenovanja člana nadzornog odbora te radničko vijeće.

Ako radničko vijeće u društvu nije ustanovljeno, uprava će s postojanjem ove obveze na prikladan način upoznati radnike u postupku neposrednog izbora njihova predstavnika u nadzornom odboru. Podsjećamo i na zakonsku odredbu sukladno kojoj se ne mogu izabrati zamjenici članova nadzornog odbora.

4.3. Imenovanje članova nadzornog odbora od strane suda

Iz istih razloga koji su navedeni pod 4.2., dopunjena je i odredba čl. 257. Zakona, koja se primjenjuje na dionička društva te na odgovarajući način i na društva s ograničenom odgovornošću. Sukladno dopunjenoj zakonskoj odredbi, u slučaju da u nadzornom odboru nedostaje broj članova potreban za to da bi se u njemu mogle donositi odluke, članove koji za to nedostaju imenovati će sud na zahtjev uprave, nekoga člana nadzornoga odbora ili dioničara.

ističemo...

Novom zakonskom odredbom sada je određeno kako u slučaju da sud imenuje člana nadzornog odbora u društvu u kojem postoji obveza uravnotežene zastupljenosti žena i muškaraca u nadzornom odboru, prilikom imenovanja će voditi računa o takvoj zastupljenosti.

Podsjećamo kako je uprava dužna uputiti zahtjev sudu bez odgađanja, osim ako se ne očekuje da će se broj članova nadzornog odbora na vrijeme popuniti do naredne sjednice toga odbora.

4.4. Prethodna suglasnost nadzornog odbora za poslove s povezanim osobama

Odredbama ZID Zakona izmijenjena je i odredba čl. 263.b st. 2. Zakona. Ovom izmjenom se u čl. 263.b st. 2. Zakona implementira preporuka OECD te se uvodi izričita obaveza člana nadzornog odbora, ili člana komisije da ostale članove nadzornog odbora odnosno člana komisije obavijesti o sukobu interesa odnosno o okolnostima koje upućuju na postojanje sumnje da je u sukobu interesa na temelju njegovih odnosa s povezanim osobama. Podsjećamo kako se odredba čl. 263.b Zakona o prethodnoj suglasnosti nadzornog odbora za poslove s povezanim osobama primjenjuje kako na dionička društva tako i na odgovarajući način na društva s ograničenom odgovornošću.

Sukladno čl. 263.b st. 1. Zakona, nadzorni odbor društva dionice kojeg su izvrštene na uređeno tržište radi trgovanja, ili komisija imenovana sukladno čl. 264. st. 3. Zakona, treba se prethodno suglasiti s poslovima koje društvo poduzima s povezanim osobama ako vrijednost tog posla samostalno ili zajedno s drugim poslovima koje je društvo poduzelo s povezanom osobom unutar tekuće poslovne godine prije nego što se taj posao poduzima premašuje 1,5% zbroja dugotrajne i kratkoročne imovine utvrđene zadnjim godišnjim financijskim izvješćima. Pri tome se dugotrajna i kratkoročna imovina određuju sukladno propisima o računovodstvu koji su na snazi u vrijeme primjene.

ističemo...

Novom odredbom čl. 263.b st. Zakona sada je određeno kako je prilikom donošenja odluke sukladno navedenoj odredbi čl. 263.b st. 1. Zakona, članu nadzornog odbora koji je povezana osoba s kojom društvo poduzima posao, ili je osoba u pogledu koje postoji sumnja da se temeljem odnosa s povezanim osobama nalazi u sukobu interesa, uskraćeno pravo sudjelovanja u radu toga odbora ili komisije, uključujući i pravo rukovođenja sjednicom, pravo raspravljanja i pravo glasa.

Pri tome je član nadzornog odbora ili član komisije dužan o postojanju ovih okolnosti pravodobno izvijestiti preostale članove nadzornog odbora ili komisije.

Sukladno čl. 263.b st. 3. Zakona, u slučaju da je društvo kao vladajuće društvo dužno utvrditi konsolidirano godišnje financijsko izvješće sukladno čl. 250.b Zakona⁸, umjesto zbroja dugotrajne i kratkoročne imovine utvrđene zadnjim godišnjim financijskim izvješćima društva treba uzeti zbroj dugotrajne i kratkoročne imovine koncerna utvrđen zadnjim konsolidiranim godišnjim financijskim izvješćima vladajućeg društva koncerna. Ako nadzorni odbor uskrati prethodnu suglasnost poslu s povezanim osobama, uprava može zahtijevati da odluka glavne skupštine nadomjesti prethodnu suglasnost nadzornog odbora. Dioničaru je isključeno pravo glasa kad se glasuje o toj odluci bilo da ga ostvaruje za sebe ili za drugoga, ako je on ujedno i povezana osoba s kojom društvo poduzima posao.

4.5. Godišnje izvještavanje o transakcijama s povezanim osobama

Zakon je dopunjen novom odredbom čl. 263.e o godišnjem izvještavanju o transakcijama s povezanim osobama. Kako navodi predlagatelj ZID Zakona, novom zakonskom odredbom implementira se preporuka OECD-a o osiguravanju jasnijeg i koherentnijeg okvira za odobravanje i provjeru vjerodostojnosti sličnih transakcija povezanih strana, kao i njihovo periodično razotkrivanje u godišnjim financijskim izvještajima i izvješćima.

ističemo...

Sukladno novoj zakonskoj odredbi, uprava, odnosno izvršni direktori društva dužni su jednom godišnje izraditi izvješće o transakcijama s povezanim osobama u smislu odredbi čl. 263.a Zakona.

U izvješću se moraju dodatno obuhvatiti i redoviti poslovi društva koje ono poduzima s povezanim osobama pod uobičajenim tržišnim uvjetima. Na izradu izvješća, njegovu reviziju i ispitivanje od strane nadzornog odnosno upravnog odbora na odgovarajući se način primjenjuju odredbe čl. 497.-502. Zakona. Ako su uprava, odnosno izvršni direktori društva obvezni izraditi i izvješće iz čl. 497. Zakona, izvješća je dopušteno objediniti.

5. Sazivanje, sudjelovanje i odlučivanje na sjednicama upravnog odbora

Odredbama ZID Zakona dopunjena je odredba čl. 272.j st. 4. Zakona. Ovom dopunom zakonskog teksta implementirana je odredba Direktive o zabrani sudjelovanja o odlučivanju izvršnih direktora o ciljevima uravnotežene zastupljenosti žena i muškaraca među izvršnim direktorima. Podsjećamo, sukladno čl. 272.j st. 1.-3. Zakona, na sazivanje, sudjelovanje i odlučivanje na sjednicama upravnog odbora na odgovarajući se način primjenjuju odredbe čl. 265.-267. Zakona.

ističemo...

Dopunjenom odredbom čl. 272.j st. 4 Zakona sada je određeno kako članovi upravnog odbora koji su i izvršni direktori u društvu ne sudjeluju u odlučivanju o imenovanju i opozivu imenovanja izvršnih direktora, njihovoj odgovornosti i odnosima s društvom te o ciljevima uravnotežene zastupljenosti žena i muškaraca među izvršnim direktorima.

Članove upravnog odbora koji su izvršni direktori ne uzima se u obzir pri određivanju kvoruma ni većina potrebnih za donošenje odluka u tim stvarima. Sukladno čl. 272.j st. 5. Zakona, na nišetnost i pojavnost odluka upravnog odbora na odgovarajući se način primjenjuju odredbe čl. 267.a Zakona.

6. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja

Odredbama ZID Zakona izmijenjena je i dopunjena odredba čl. 272.p st. 1. Zakona kojom se uređuje izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, radi potrebe usklađivanja sa odredbama Direktive. Navedena zakonska odredba dopunjena je i novim st. 2. i 3. **Odredba čl. 272.p Zakona inače se odnosi na dionička društva čijim dionicama se trguje na uređenom tržištu vrijednosnih papira.**

Sukladno čl. 272.p st. 1. Zakona, nadzorni, odnosno upravni odbor društva dionicama kojeg se trguje na uređenom tržištu dužni su osigurati da uprava, odnosno izvršni direktori društva u posebnom odjeljku godišnjeg izvješća o stanju društva navedu najmanje:

- podatke o kodeksu korporativnog upravljanja koji ga obvezuje i/ili o kodeksu korporativnog upravljanja koje društvo dobrovoljno primjenjuje i/ili o praksi korporativnog upravljanja koju primjenjuje izvan onoga što se traži propisima te podatke o tome gdje su objavljeni odgovarajući kodeksi korporativnog upravljanja odnosno praksa korporativnog upravljanja koju primjenjuje;
- odstupa li društvo od kodeksa korporativnog upravljanja navedenih u podstavku 1. i objašnjenja u kojem to dijelu čini te razloge tog odstupanja;
- opis osnovnih obilježja provođenja unutarnjeg nadzora u društvu i upravljanja rizicima u odnosu na financijsko izvještavanje;
- podatke o značajnim neposrednim i posrednim imateljima dionica u društvu, uključujući posredno držanje dionica u piramidalnim strukturama i uzajamnim udjelima, sporazumima dioničara iz čl. 293.a Zakona i ugovornim stranama tih sporazuma, uz obavijest da su podaci o tim sporazumima upisani u sudskom registru⁹, imateljima vrijednosnih papira s posebnim pravima kontrole i opisom tih prava, ograničenjima prava glasa kao što su ograničenja prava glasa na određeni postotak ili broj glasova, vremenska ograničenja za ostvarenje prava glasa ili slučajevi u kojima su u suradnji s društvom financijska prava iz vrijednosnih papira odvojena od držanja tih papira, pravilima o imenovanju i opozivu imenovanja članova uprave odnosno izvršnih direktora odnosno nadzornog, odnosno upravnog odbora i izmjeni statuta, o ovlastima članova uprave, odnosno izvršnih direktora, odnosno nadzornog, odnosno upravnog

odbora posebice o ovlastima da izdaju dionice društva ili stječu vlastite dionice;

- podatke o sastavu i djelovanju uprave, odnosno izvršnih direktora i nadzornog, odnosno upravnog odbora i njihovih pomoćnih tijela.

Novom odredbom čl. 272.p st. 2. Zakona je određeno kako u slučaju da postoji obveza uravnotežene zastupljenosti žena i muškaraca u nadzornom odnosno upravnom odboru, nadzorni odnosno upravni odbor dužan je osigurati da uprava odnosno izvršni direktori u posebnom odjeljku godišnjeg izvješća o stanju društva navedu:

- broj i udio žena i muškaraca u ukupnom broju članova nadzornog odbora i uprave, odnosno upravnog odbora i izvršnih direktora;
- broj i udio žena i muškaraca u nadzornom odboru društva, odnosno njihov broj među članovima upravnog odbora društva koji nisu izvršni direktori;
- podatak je li u društvu ostvarena uravnotežena zastupljenost žena i muškaraca u nadzornom odnosno upravnom odboru društva, a ako nije, razloge zbog kojih to nije učinjeno, opis mjera koje su poduzete i/ili koje se namjeravaju poduzeti radi ostvarenja uravnotežene zastupljenosti žena i muškaraca te rok u kojem se očekuje njezino postizanje;
- broj i udio žena i muškaraca u upravi društva, odnosno među izvršnim direktorima društva;
- ciljeve koje je nadzorni odnosno upravni odbor postavio u pogledu sudjelovanja žena i muškaraca u upravi odnosno među izvršnim direktorima društva, podatak jesu li ti ciljevi ostvareni, a ako nisu, razloge zbog kojih to nije učinjeno, mjere koje su poduzete i/ili koje se namjeravaju poduzeti radi ostvarenja postavljenih ciljeva te rok u kojem se očekuje njihovo ostvarenje.

ističemo...

Uprava odnosno izvršni direktori društva dužni su pravobranitelju/pravobraniteljici za ravnopravnost spolova dostaviti informacije iz navedene nove odredbe čl. 272.p st. 2. Zakona u roku od 15 dana od dana zaključenja glavne skupštine na kojoj su dioničarima podnijeli izvješće o stanju društva.

7. Izvješće o primicima

Izmjenama odredbi čl. 272.r st. 3. i 4. Zakona nomotehnički se doručuje izričaj i usklađuje sa međunarodnim standardima financijskog izvještavanja. Podsjećamo, sukladno čl. 272.r Zakona, uprava i nadzorni odbor, odnosno izvršni direktori i upravni odbor društva dionice kojeg su uvrštene na uređeno tržište vrijednosnih papira, radi trgovanja sastavljaju jednom godišnje jasno i razumljivo izvješće o svim primicima koje je društvo ili neko drugo društvo u sastavu istoga koncerna isplatilo ili se obvezalo isplatiti svakom trenutačnom i bivšem članu uprave i nadzornog odbora, odnosno izvršnom direktoru i članu upravnog odbora tijekom posljednje poslovne godine. Izvješće o primicima sadrži ime i prezime svake osobe navedene u prvoj rečenici ovoga stavka i najmanje sljedeće podatke, ako ih društvo uopće ima:

- sve fiksne i varijabilne dijelove primitaka, njihove postotne udjele u ukupnom primitku, objašnjenje kako su usklađeni s važećom politikom primitaka, uključujući način na koji podupi-

⁹ Boldiranim tekstem istaknuta je dopuna odredbe čl. 272.p st. 1. t. d) Zakona.

ru dugoročnu uspješnost društva te kako su se primjenjivala mjerila za ocjenu te uspješnosti;

- usporedni prikaz godišnjih izmjena primitaka, prihoda, odnosno dobiti društva i prosječnih primitaka radnika zaposlenih na puno radno vrijeme za posljednjih pet poslovnih godina, uključujući objašnjenje koji je krug radnika bio uključen u taj izračun;
- broj dionica i opcija na dionice koje im je društvo dalo ili im se obvezalo dati te glavne uvjete za ostvarivanje prava, uključujući cijenu po kojoj se ona ostvaruju i datum kad se ostvaruju te svaku izmjenu tih uvjeta;
- je li društvo i kako zahtijevalo vraćanje varijabilnih dijelova primitka;
- je li društvo odstupilo od politike primitaka uprave, objašnjene zašto je to bilo nužno te od kojih se točno dijelova politike primitaka uprave odstupilo;
- objašnjenje kako se uvažila odluka glavne skupštine iz odredbe čl. 276.a st. 4. Zakona, ili rasprava prema čl. 276.a st. 5. Zakona;
- objašnjenje kako se primjenjuje utvrđeni najviši primitak članova uprave.

Izvješće o primicima za svakog člana uprave, odnosno izvršnog direktora treba sadržavati podatke i o primicima koje¹⁰:

- je članu uprave, odnosno izvršnom direktoru isplatila ili mu se obvezala isplatiti u poslovnoj godini treća osoba u vezi s poslovima koje je obavljao kao član uprave, odnosno izvršni direktor;
- se društvo obvezalo isplatiti članu uprave, odnosno izvršnom direktoru u slučaju prijevremenog prestanka članstva u upravi, odnosno prestanka položaja izvršnog direktora i izmjene te pogodbe u prošloj poslovnoj godini;
- se društvo obvezalo isplatiti članu uprave, odnosno izvršnom direktoru u slučaju redovitog prestanka članstva u upravi, odnosno prestanka položaja izvršnog direktora, gotovinsku vrijednost te ukupne obveze, iznos koji je društvo izdvojilo za tu namjenu u prošloj poslovnoj godini ili se obvezalo izdvojiti, kao i izmjene te pogodbe u prošloj poslovnoj godini;
- je bivšem članu uprave, odnosno izvršnom direktoru kojemu je članstvo u upravi, odnosno položaj izvršnog direktora prestao u prošloj poslovnoj godini društvo u vezi s time isplatilo ili se obvezalo isplatiti.

ističemo...

Izmijenjenom odredbom čl. 272.r st. 3. Zakona sada je određeno kako izvješće o primicima ispituje revizor koji ispituje i godišnja financijska izvješća društva.

Revizor je dužan ispitati sadržaj li izvješće o primicima podatke iz navedenih odredbi čl. 272.r st. 1. i 2. Zakona. Osim toga, revizor je dužan sastaviti izvješće o ispitivanju izvješća o primicima, koje se prilaže se izvješću o primicima.

ističemo...

Izmijenjenom odredbom čl. 272. st. 4. Zakona sada je određeno kako je društvo dužno na razdoblje od deset godina objaviti i učiniti besplatno dostupnim na svojim internet-stranicama izvješće o primicima i izvješće o ispitivanju izvješća o primicima nakon što glavna skupština doneše odluku sukladno čl. 276.a st. 4. prve rečenice Zakona, ili nakon što je to izvješće podastirto za raspravu na glavnoj skupštini sukladno odredbi čl. 276.a st. 5. Zakona.

Izvješće o primicima ne smije sadržavati podatke koji se tiču obiteljskih prilika pojedinih članova uprave i nadzornog odbora, odnosno izvršnih direktora i članova upravnog odbora. Osobni podaci o bivšim članovima uprave i nadzornog odbora, odnosno izvršnim direktorima i članovima upravnog odbora ne smiju se iznositi u izvješću o primicima koje se sastavlja po proteku deset godina od isteka poslovne godine u kojoj je tim osobama prestalo spomenuto svojstvo. Po proteku roka iz navedene odredbe čl. 272.r st. 4. Zakona društvo je dužno iz izvješća o primicima ukloniti osobne podatke koji su dostupni preko internetske stranice.

Izvješće o primicima ne treba sadržavati podatke koji, prema prosudbi razumnoga gospodarstvenika, mogu nanijeti društvu štetu koja nije beznačajna¹¹. Ako naknadno otpadnu razlozi zbog kojih su se određeni podaci izostavili iz objavljenih izvješća o primicima sukladno navedenoj prosudbi, ti će se podaci navesti u izvješću o primicima za prvu sljedeću poslovnu godinu.

8. Uravnotežena zastupljenost žena i muškaraca u organima društva

Odredbe Zakona dopunjene su novim čl. 272.s-272.z kojima se uređuje uravnotežena zastupljenost žena i muškaraca u organima dioničkog društva čijim se dionicama trguje na uređenom tržištu vrijednosnih papira. Dopuna Zakona navedenim odredbama posljedica je usklađivanja sa odredbama Direktive kojima se propisuje uravnotežena zastupljenost žena i muškaraca u organima društva te uloga Pravobranitelja/ice za ravnopravnost spolova. Treba istaknuti kako se nove odredbe čl. 272.s-272.v Zakona ne primjenjuju se na društva koja zapošljavaju manje od 250 radnika, a godišnji prihod im ne prelazi 50.000.000,00 eura, niti im je iznos ukupne aktive iskazane u bilanci veći od 43.000.000,00 eura¹².

8.1. Uravnotežena zastupljenost žena i muškaraca u nadzornom odnosno upravnom odboru

ističemo...

Sukladno čl. 272.s Zakona, u nadzornom odnosno upravnom odboru dioničkog društva čijim se dionicama trguje na uređenom tržištu vrijednosnih papira, žene i muškarci moraju biti uravnoteženo zastupljeni.

Uravnotežena zastupljenost u nadzornom odboru ostvarena je ako broj pripadnika spola koji je u nadzornom odboru podzastupljen odgovara onome što je u tom pogledu predviđeno novim Prilogom 7. Zakona.

¹¹ Čl. 272.r st. 6. Zakona.

¹² Čl. 272.z Zakona.

¹⁰ Čl. 272.r st. 2. Zakona.

Također, uravnotežena zastupljenost u upravnom odboru ostvarena je ako broj članova podzastupljenog spola među članovima upravnog odbora koji ujedno nisu izvršni direktori odgovara onome što je u tom pogledu predviđeno novim Prilogom 7. Zakona. Zastupljenost žena odnosno muškaraca u nadzornom odnosno upravnom odboru ne računa se prema broju članova nadzornog odnosno upravnog odbora kako je on određen statutom, već prema ukupnom broju izabranih i imenovanih članova nadzornog odbora, odnosno takvih članova upravnog odbora koji ujedno nisu i izvršni direktori.

Prilog 7. Zakona**Uravnotežena zastupljenost žena i muškaraca u nadzornom odboru odnosno između članova upravnog odbora koji ujedno nisu izvršni direktori**

Broj imenovanih i izabranih članova nadzornog odbora odnosno takvih članova upravnog odbora koji ujedno nisu izvršni direktori	Broj žena i muškaraca kojim se ostvaruje uravnotežena zastupljenost oba spola
1	–
2	–
3	1 (33,3 %)
4	1 (25 %)
5	2 (40 %)
6	2 (33,3 %)
7	3 (42,9 %)
8	3 (37,5 %)
9	4 (44,4 %)
10	4 (40 %)
11	4 (36,4 %)
12	5 (41,7 %)
13	5 (38,4 %)
14	6 (42,9 %)
15	6 (40 %)
16	6 (37,5 %)
17	7 (41,2 %)
18	7 (38,9 %)
19	8 (42,1 %)
20	8 (40 %)
21	8 (38,1 %)

Društvo nema obvezu uspostaviti uravnoteženu zastupljenost žena i muškaraca u nadzornom odnosno upravnom odboru sukladno navedenoj odredbi čl. 272.s st. 1. Zakona ako su žene i muškarci uravnoteženo zastupljeni s obzirom na ukupan broj članova uprave i nadzornog odbora društva, odnosno s obzirom na ukupan broj članova upravnog odbora i izvršnih direktora društva¹³.

ističemo...

Smatra se da je tome udovoljeno ako broj pripadnika spola koji je podzastupljen u upravi i nadzornom odboru, odnosno između svih članova upravnog odbora i izvršnih direktora odgovara onome što je u tom pogledu predviđeno novim Prilogom 8. Zakona.

Ukupna zastupljenost žena odnosno muškaraca u upravi i nadzornom odboru odnosno između članova upravnog odbora i izvršnih direktora ne računa se prema broju članova uprave i nadzornog odbora, odnosno izvršnih direktora i članova upravnog odbora kako su ti brojevi određeni statutom, već prema ukupnom broju izabranih i imenovanih članova nadzornog odnosno upravnog odbora, uprave i izvršnih direktora društva.

Prilog 8. Zakona**Uravnotežena zastupljenost žena i muškaraca u upravi i nadzornom odboru odnosno između članova upravnog odbora i izvršnih direktora**

Ukupan broj članova uprave i nadzornog odbora odnosno ukupan broj članova upravnog odbora i izvršnih direktora	Broj žena i muškaraca kojim se ostvaruje uravnotežena zastupljenost oba spola
1	–
2	–
3	1 (33,3 %)
4	1 (25 %)
5	2 (40 %)
6	2 (33,3 %)
7	2 (28,6 %)
8	3 (37,5 %)
9	3 (33,3 %)
10	3 (30 %)
11	4 (36,4 %)
12	4 (33,3 %)
13	4 (30,8 %)
14	5 (35,7 %)
15	5 (33,3 %)
16	5 (31,3 %)
17	6 (35,3 %)
18	6 (33,3 %)
19	6 (31,3 %)
20	7 (35 %)
21	7 (33,3 %)
22	7 (31,8 %)
23	8 (34,8 %)
24	8 (33,3 %)
25	8 (32 %)
26	9 (34,6 %)
27	9 (33,3 %)
28	9 (32,1 %)
29	10 (34,5 %)
30	10 (33,3 %)

13 Čl. 272.s st. 2. Zakona.

8.2. Posebna pravila za odabir članova nadzornog odnosno upravnog odbora

Odmah treba istaknuti kako je prijelaznim i završnim odredbama ZID Zakona¹⁴ određeno kako **izuzetno od ostalih novih zakonskih odredbi, nova odredba čl. 272.t Zakona o posebnim pravilima za odabir članova nadzornog odnosno upravnog odbora stupa na snagu 1. srpnja 2026.**

ističemo...

Sukladno novom čl. 272.t Zakona, u slučaju da društvo ne ispunjava ni jedan od kriterija iz navedene odredbe čl. 272.s Zakona¹⁵, nadzorni odnosno upravni odbor mora donijeti posebna pravila o odabiru kandidata za članove nadzornog odbora odnosno za članove upravnog odbora koji nisu izvršni direktori¹⁶.

Ako je društvo ispunjavalo barem jedan od kriterija iz čl. 272.s Zakona, ali je do neispunjenja tih kriterija došlo zbog toga što je nekom od prijašnjih članova nadzornog odbora prestalo članstvo u nadzornom odnosno upravnom odboru, ili je član upravnog odbora imenovan izvršnim direktorom, ili je do narušavanja ravnoteže između žena i muškaraca došlo zbog promjene predstavnika radnika u nadzornom odboru ili promjene člana nadzornog odnosno upravnog odbora kojeg je, ostvarujući svoje pravo, imenovao pojedini dioničar, društvo nije dužno donijeti posebna pravila iz navedene odredbe čl. 272.t st. 1. Zakona ako se prilikom prvog idućeg izbora člana nadzornog odnosno upravnog odbora iznova uspostavi narušena ravnoteža.

Posebna pravila iz navedene odredbe čl. 272.t st. 1. Zakona trebaju osigurati da se tijekom čitavog postupka odabira kandidata i njegova predlaganja za izbor primjenjuju jasni, neutralni i nedvosmisleni kriteriji koji sprječavaju diskriminaciju i omogućuju odabir kandidata na temelju objektivno procjenjivih kvalifikacija. U slučaju da su povodom izbora člana nadzornog odbora razmatrana dva ili više kandidata podjednakih kvalifikacija i sposobnosti, prednost se mora dati pripadniku podzastupljenog spola, osim ako u iznimnom slučaju posebno opravdani razlozi ne prevagnu u korist kandidata suprotnog spola.

Sukladno čl. 272.t st. 4. Zakona, na zahtjev pojedinog kandidata društvo je dužno obavijestiti ga o kriterijima na kojima se temelji odabir i o usporedbi s drugim kandidatima, a po potrebi navesti i posebno opravdane razloge koji su prevagnuli u korist kandidata suprotnog spola.

ističemo...

Kandidat koji smatra da je bio jednako kvalificiran kao i izabrani kandidat suprotnog spola, ovlašten je protiv društva pokrenuti prekršajni postupak podnošenjem optužnog prijedloga u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje prekršajni postupak.

Učini li kandidat vjerojatnim da je jednako kvalificiran kao i kandidat suprotnog spola koji je izabran za člana nadzornog odnosno upravnog odbora, na društvu je teret dokaza da ovlaštenom tužitelju nije neopravdano oduzeta prednost.

¹⁴ Čl. 38. ZID Zakona.

¹⁵ Vidjeti pod 8.1.

¹⁶ Čl. 272.t st. 1. Zakona.

8.3. Uravnotežena zastupljenost žena i muškaraca u upravi odnosno među izvršnim direktorima društva

ističemo...

Novom odredbom čl. 272.u Zakona je propisano kako je nadzorni odnosno upravni odbor dioničkog društva čijim se dionicama trguje na uređenom tržištu najmanje svake dvije godine dužan postaviti ciljeve za sudjelovanje pripadnika podzastupljenog spola u upravi odnosno među izvršnim direktorima društva.

Društvo slobodno određuje ciljeve koji se iskazuju brojem i udjelom pripadnika podzastupljenog spola koji se namjerava dostići u planiranom razdoblju. U odluci se moraju navesti mjere kojima se namjeravaju ostvariti postavljeni ciljevi kao i rok za njihovo ostvarenje, koji ne smije biti duži od 18 mjeseci.

8.4. Uloga pravobranitelja/ pravobraniteljice za ravnopravnost spolova

ističemo...

Sukladno novoj odredbi čl. 272.v Zakona, pravobranitelj/ pravobraniteljica za ravnopravnost spolova nadležno je tijelo za promicanje, analizu, praćenje i podupiranje rodne ravnoteže u organima društava dionicama kojih se trguje na uređenom tržištu.

Pravobranitelj/pravobraniteljica za ravnopravnost spolova najmanje jednom godišnje objavljuje popis svih društava dionicama kojih se trguje na uređenom tržištu koja ispunjavaju barem jedan od kriterija iz čl. 272.s Zakona¹⁷.

8.5. Prijelazno razdoblje usklađivanja s obvezom uravnotežene zastupljenosti žena i muškaraca

Prijelaznim i završnim odredbama ZID Zakona¹⁸ određeno je prijelazno razdoblje usklađivanja sa zakonskom obvezom uravnotežene zastupljenosti žena i muškaraca u organima društva.

ističemo...

Sukladno čl. 37. st. 1. ZID Zakona, u društvima kod kojih postoji obveza uravnotežene zastupljenosti žena i muškaraca u nadzornom odnosno upravnom odboru mandati postojećih članova nadzornog odnosno upravnog odbora smiju se obnašati do njihova redovnog isteka.

Ova društva dužna su prilikom izbora člana nadzornog odnosno upravnog odbora koji uslijedi na glavnoj skupštini koja je sazvana nakon dana stupanja ZID Zakona na snagu u nadzorni odnosno upravni odbor izabrati pripadnike podzastupljenog spola sve dok se ne dosegne uravnotežena zastupljenost žena i muškaraca u nadzornom odnosno upravnom odboru društva sukladno odredbama Zakona.

¹⁷ Vidjeti pod 8.1.

¹⁸ Čl. 37. st. 1.-3. ZID Zakona.

Društva čijim se dionicama trguje na uređenom tržištu dužna su uskladiti sastav svog nadzornog odnosno upravnog odbora sa zahtjevom da barem jedan član toga odbora bude neovisan prilikom prvog izbora člana nadzornog odnosno upravnog odbora koji uslijedi na glavnoj skupštini koja je sazvana nakon dana stupanja na snagu ovog Zakona. Pri tome se mandati postojećih članova nadzornog odnosno upravnog odbora smiju obnašati do njihova redovnog isteka.

9. Zaključak

Kako smo naveli, postoje dva bitna razloga za najnovije izmjene Zakona. S jedne strane to je potreba daljnjeg usklađivanja zakonskih odredbi sa odredbama Direktive, u dijelu koji se odnosi na dionička društva čije su dionice uvrštene na uređeno tržište, u cilju osiguravanja primjene načela jednakih mogućnosti za žene i muškarce te kako bi se postigla rodno uravnotežena zastupljenost među najvišim rukovodećim položajima utvrđivanjem niza postupovnih zahtjeva u vezi s odabirom kandidata za imenovanje, ili izbor na direktorske položaje na temelju transparentnosti i zasluga. Sukladno Direktivi, države članice trebaju osigurati da uvrštena trgovačka društva čiji članovi uprave nedovoljno zastupljenog spola zauzimaju manje od 40 % položaja neizvršnih direktora, odnosno manje od 33 % svih direktorskih položaja, uključujući izvršne i neizvršne direktore, odaberu najkvalificiranije kandidate za imenovanje ili izbor na te položaje na temelju komparativne procjene kvalifikacija kandidata, primjenjujući jasne, neutralno sastavljene i nedvosmislene kriterije koji su utvrđeni prije postupka odabira, s ciljem poboljšanja rodne ravnoteže u upravama.

S druge strane, izmjenama Zakona potrebno je osigurati primjenu preporuka OECD-ovog odbora za korporativno upravljanje koje je izdalo set preporuka u vezi s pristupanjem RH OECD-u, koje, između ostalog, obuhvaćaju osiguravanje jasnijeg i koherentnijeg okvira za odobravanje i provjeru vjerodostojnosti sličnih transakcija povezanih strana kao i njihovo periodično razotkrivanje u godišnjim financijskim izvještajima i izvješćima, pojašnjavanje i omogućavanje sklapanja i registracija dioničarskih sporazuma i uvjeti za osiguranje usklađenosti s takvim pravilima i dr. Pri svemu tome ne smijemo ispustiti iz vida ni nužne nomotehničke izmjene radi osiguravanja preciznijeg izričaja zakonskih odredbi. Na kraju, između ostalog, posebno ističemo novine u zakonskim odredbama o zabrani osnivanja društava i zabrani članstva u upravama društava i/ili obavljanja dužnosti izvršnih direktora za osobe koje imaju nepodmirena javna davanja, ili nepodmirene obveze s naslova neisplaćenih plaća radnicima.

Ne zaboravite:

- **Nove zakonske odredbe stupile su na snagu 23. studenog 2024., osim nove odredbe čl. 278.t Zakona koja stupa na snagu 1. srpnja 2026.**
- **Novinu u Zakonu predstavlja limit od 30,00 eura do kojeg iznosa, dugovanja s osnova javnih davanja neće biti prepreka za osnivanje društva, stjecanje članstva u društvu odnosno imenovanja na poziciju direktora u društvu.**
- **Godišnje izvješće o stanju društva i konsolidirano godišnje izvješće sa izvješćem o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja mora biti dostupno javnosti na internetskoj stranici društva.**
- **U društvima čijim dionicama se trguje na uređenom tržištu, najmanje jedan član nadzornog odbora mora biti neovisan o društvu, s društvom povezanim društvom, njihovim dioničarima i članovima uprave.**
- **U slučaju da postoji obveza uravnotežene zastupljenosti žena i muškaraca u nadzornom odboru društva, uprava će o postojanju te obveze obavijestiti svakog dioničara koji ima pravo imenovanja člana nadzornog odbora te radničko vijeće.**
- **Uprava, odnosno izvršni direktori društva dužni su jednom godišnje izraditi izvješće o transakcijama s povezanim osobama u smislu odredbi čl. 263.a Zakona.**

Literatura:

- 1) Zakon o trgovačkim društvima (Nar. nov., br. 111/93, 34/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19, 34/22, 114/22, 18/23, 130/23 i 136/24);
- 2) Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima (Nar. nov., br. 136/24);
- 3) Opći porezni zakon (Nar. nov., br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 40/20 i 114/22);
- 4) Direktiva (EU) 2022/2381 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. studenoga 2022. o poboljšanju rodne ravnoteže među direktorima uvrštenih trgovačkih društava i o povezanim mjerama (SL L 315, 7.12.2022.).

Bilješke
